

Läsnyckel

Glimma–Långritten

av Marie Helleday Ekwurtzel

illustrerad av Lena Furberg

Hegas arbetsmaterial heter nu Läsnycklar – med lite mer fokus på samtal och bearbetning. Vi vill att böckerna ska räcka länge och att läsaren ska aktiveras på olika sätt, och på flera plan. Ibland fokuserar Läsnyckeln mest på innehållet, ibland mer på genren eller formen, det beror på vilken titel det gäller.

Glimma – Långritten är uppföljaren till del ett i serien om den illa tilltygade islandshästen Glimma som finner ett nytt hem på ridskolan Mulen. Där tar Lilly hand om henne, men även om Glimma har det bra nu gnager oron i Lillys mage, för en islandshäst hör ju egentligen inte hemma i stallet. Det har Kajsa sagt och det är hon som bestämmer. Men än så länge är Glimma där och får följa med på långritt, ett äventyr av oanade dimensioner. *Glimma – Långritten* är en bok om kärleken till en häst, men också om vänskap som kan växa där man allra minst anar det.

Använd Läsnyckeln som lärarhandledning för boksamtal och/eller som ingång för enskild läsning. Välj ut det som passar dina elever!

Före läsningen

Titta på omslaget och läs titeln – vilken slags berättelse förväntar du dig?
Vad händer på framsidan? Vilka ser du på omslaget?

Läs baksidestexten. Den ger fler nycklar till innehållet.

Efter läsningen

Arbeta med frågorna i **boksamtal** tillsammans med andra som läst *Glimma – Långritten* eller fundera själv och skriv ner dina tankar som en analys av boken. Det finns sällan några rätta svar, utan man kan tolka berättelsen olika.

Orolig

Även om Glimma har det bra nu är Lilly då och då orolig för henne. Hon kan till och med få en klump i magen av att tänka på henne och av att tänka på sig själv och långritten. Vad oroar Lilly sig för?

Julia

Lilly blir faktiskt glad när Kajsa äntligen säger åt dem att de ska trava, för då kan inte Julia rida bredvid henne och prata hela tiden. Vad är det Lilly stör sig på med Julia? Vad

får dem att börja beskylla varandra? Tänk tillbaka på texten och ge exempel. Vad får Lilly att så småningom ändra sig? Beskriv hur relationen förändras över tid.

Gubben Sture

Mötet med gubben Sture på gården blir inte som tjejerna trott. Vad beror det på? Har du upplevt något liknande?

En plan

Julia smider en plan för att hjälpa Dynamit. Vad går den ut på och varför blir gubben Sture en dubbelhjärte?

När Lilly vaknar

Att en långtritt tar på krafterna är det ingen tvekan om. Lilly somnar i väntan på Stina som vill höra allt om långritten. Vad tror ni att Stina får höra när Lilly vaknat?

En killsport?

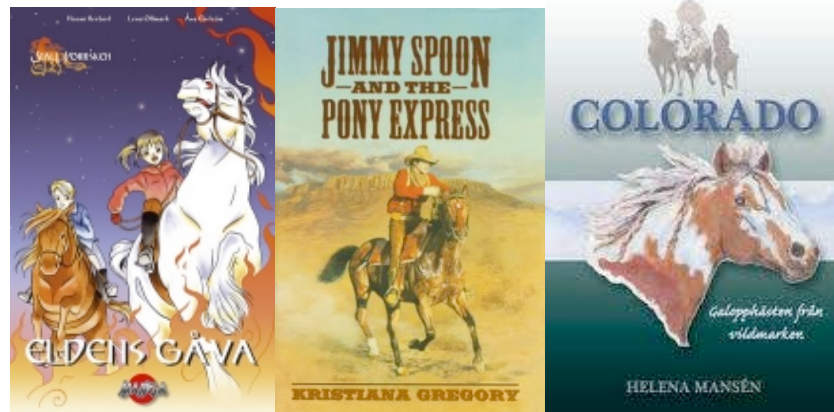
Simon och Tom följer med på långritten. De är två killar som sysslar med det som oftast ses som en tjejsport. Sett till antalet utövare domineras också ridsporten i Sverige av tjejer. I utlandet ser det lite annorlunda ut och på elitnivå är många killar aktiva. Är det problematiskt att ridning ofta uppfattas som en tjejsport? Tror du att Simon och Tom upplever att det är så? Diskutera och argumentera för eller emot.

Hästboken – en genre?

För att en bok ska klassas som en hästbok, behövs inte mycket mer än en häst, eller? Fundera ett tag på vad du/ni tycker kännetecknar en hästbok. Vad är typiskt? Vem läser den?

Titta sedan på omslagen här nedan. De är hästböcker allihop, men tillhör de samma genre?

En del försök har gjorts för att dela in hästboksgenren i underkategorier som t.ex.

Vildhästboken, där läsaren får följa vad en vildhäst tänker och gör.

Den klassiska hästboken som oftast handlar om en pojke som möter en vild häst och tämjer den.

Tamhästboken/Ridklubbsboken som beskriver arbetet på en ridskola med många flickor i tonåren.

Askungeböcker, om en häst och/eller en ryttare som genomgår en orealistisk förvandling (t.ex. att en vild häst tämjs av ett barn).

Äventyrshästböcker, t.ex. böcker om historiska hästar, deckare eller äventyrsberättelser i hästmiljö.

Realistiska hästböcker som verklighetstroget skildrar ungdomar i deras vardag med hästarna.

I vilken/vilka kategorier skulle du placera in omslagen ovan? Förklara hur du resonerar. Och *Glimma – Långritten*, i vilken kategori hör den hemma, tycker du?

Arbeta vidare

Utan Stina

*Lillys glada humör var borta. Att rida på långritt utan bästisen var ...
som att äta pannkakor utan sylt. Som att dansa utan musik. Som att
ha en dator utan uppkoppling. Som att –*

Du känner säkert igen känslan, men vilken är det Lilly ger uttryck för? Skriv en egen liknelse i samma stil. Prova därefter att skriva en som passar till en av följande situationer:

Att skriva prov utan att ha läst på var som att ...

Att ha ledigt när ingen annan hade det var som att ...

Att äntligen få det där man suktrat efter så länge var som att ...

Hästar i myterna och sagans värld

I sador, fabler och myter är hästen eller hästliknande fantasidjur vanliga. Djupdyk i mytens och sagans värld och ta reda på vad det här är för hästliknande djur?

De hästliknande djuren hade ofta speciella egenskaper och stod för något särskilt i berättelserna om dem. Ta reda på fakta om dem, beskriv, exemplifiera och förklara. Presentera sedan djuren på en poster.

I de gamla nordiska gudasagorna spelade hästen Sleipner en viktig roll. Besök ett bibliotek och ta reda på vilken betydelse Sleipner hade. Fundera därefter gemensamt på varför just hästen har fått en så viktig roll i våra myter och sagor.

Hästidiom

Vi svänger oss ofta med uttryck som på ett eller annat sätt har med hästar att göra. Vissa uttryck är lättare att förstå än andra. Vad menar man när man säger att:

något är ett riktigt hästgöra,
man fattat galoppen,
någon sitter på höga hästar,
man fått fria tyglar,
man har en käpphäst,
någon ljuger som en häst travar?

Diskutera betydelser och avsluta med att väva in en eller flera av idiomerna i en dialog, där uttryckets betydelse blir tydlig. Läs upp era dialoger för varandra i par.

Frågesport

Hästböcker vill ofta lära ut och det kryllar av hästord i romanen, fackord som är speciella för hästsport, hästskötsel och livet i stallet. Många känner du säkert redan till. Utgå från några av orden nedan och sätt ihop en egen hästfrågesport. Behöver du få reda på mer för att genomföra uppgiften finns det mycket fakta på Svenska ridsportförbundets hemsida: <http://www3.ridsport.se/Hastkunskap/>

Formulera frågor och svarsalternativ som i exemplet och testa era hästkunskaper i klassen:

Brun-skäck är en av många hästfärger. Vilka av de andra två är också färger?

1 fux

X fullblod

2 brun

lätt sits, black, skäck, ål, bom, städ, hovslagare, skoning, skritt, grimma, grimskaft, welshponny, Gotlandsruss, fjording, korsning, hage, långtritt, skena, rapp

Skriv en egen hästnovell

Låt dig inspireras av Glimma och av omslagen ovan och skriv en egen hästnovell själv eller två och två. Börja med att formulera en idé om vad den ska handla om. Handlingen ska driva berättelsen framåt och bli den röda tråden i texten. Bestäm också hur du vill att berättelsen ska sluta. Vet du det, kan du fundera på hur handlingen ska föra fram mot slutet. Det ökar chanserna att komma i mål med novellen. Fantisera också fram en eller ett par intressanta roller och bestäm var du vill att historien ska utspela sig. Ge miljön liv! Har du förberett dig så här är det dags att rivstarta. Börja så direkt du bara kan, en novell är inte så lång och du har säkert mycket du vill få berättat!

Om Glimma kunde tala

I äldre hästböcker var det inte ovanligt att det var hästens tankar och liv läsaren fick ta del av. Historierna berättades ur hästens perspektiv och hästen var romanens huvudkaraktär. Kan du komma på en sådan bok?

Föreställ dig Glimma i en scen. Kanske är det scenen där hon skenar iväg och lämnar Julia och Lilly skräckslagna bakom sig. Välj fritt en scen ur Glimmas liv och skriv ner den som om du var Glimma. Sätt ihop era Glimmatexter till ett häfte som alla kan bläddra och läsa i.

Vill du tanka inspiration innan du sätter igång? Kolla in det här filmklippet om hästen Mr. Ed, en populär humorserie från 60-talet:
http://www.youtube.com/watch?v=bx_DVtzHUKY

Mycket läsnöje!